

Nr 594

Av herr **Andersson, Torsten, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 90, angående ändring av vissa postavgifter m. m.*

(Lika lydande med motion nr 719 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 90/1961 angående ändring av vissa postavgifter m. m. framlägges bland annat förslag till förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar (postal tidningsförordning). I fråga om organisationen av postverkets tidningsrörelse föreslås att de nuvarande postabonnemangen avvecklas och ersättes med oadresserade utgivarkorsband. Postverket skall emellertid åta sig att beträffande vissa tidningar tills vidare ombesörja abonnemangsbokföringen. Förslag framlägges om ett nytt avgiftssystem grundat på fyra komponenter: en grundavgift, en bokföringsavgift, en exemplaravgift och en viktavgift. En sammanlagd taxehöjning av cirka 13 procent föreslås. Den nya förordningen avses träda i kraft den 1 januari 1962.

I en bilaga till förslaget till postal tidningsförordning framlägger kommunikationsministern detaljförslag beträffande avgifterna för postbefordran av olika kategorier tidningar och tidskrifter, vilka alla i förordningen benämnes tidningar. Härvid företar han en uppdelning av tidningarna så att *högre avgifter föreslås uttagas för tidningar med en periodicitet av mindre än 2 nummer per vecka.*

I fråga om de olika avgifterna ter sig förslagen sålunda, att befodringsavgiften för adresserade utgivarkorsband för varje tidningsexemplar skall vara 1,6 öre för tidningar med en periodicitet av minst 2 nummer per vecka och 2,6 öre för övriga. Viktavgiften föreslås uttagen med respektive 39 och 48 öre per påbörjat kilogram försändelser. Samma är förhållandet beträffande befodringsavgiften för oadresserade utgivarkorsband, i fråga om vilka abonnemangsbokföringen icke ombesörjes av postverket, där statsrådet föreslår avgiften för varje tidningsexemplar till 2,1 respektive 3,1 öre och kiloavgiften till 39 respektive 48 öre. I de fall abonnemangsbokföringen ombesörjes av postverket föreslås avgiften per tidningsexemplar vara 2,4 respektive 3,4 öre och kiloavgiften 39 respektive 48 öre. I fråga om grundavgiften, avgifterna för utdelnings- och indragningskort liksom befodringsmeddelanden med kommissionärskorsband föreslås lika avgifter för båda kategorierna tidningar.

Kommunikationsministern föreslår sålunda en gruppering av tidningarna

efter periodiciteten per vecka, och han lägger generellt, utan hänseende till tidningarnas karaktär, en avsevärt högre kostnad för distributionen på de tidningar som har en periodicitet av mindre än 2 nummer per vecka. Därmed drar han enligt vår uppfattning en godtycklig gräns för postverkets rätt att utskifta kostnader på olika tidningar. För åtskilliga tidningsorgan i vårt land av politisk, religiös, vetenskaplig, facklig och idrottslig karaktär kommer denna åtgärd att medföra ekonomiska påfrestningar betingade enbart av att dessa tidningar har en viss periodicitet. Många av dessa tidningar har betydande ekonomiska svårigheter att brottas med, och flera av dem, framför allt de av politisk karaktär, kan utges endast genom att olika intressegrupper ger dem ofta betydande ekonomiskt stöd. Under sådana förhållanden framstår denna »gradering» som en belastning av alldeles särskilt kännbart slag. Det kan icke vara ett statsintresse att på detta sätt lägga extra utgifter på de politiska meningsriktningarna, liksom det ej heller kan vara ett statsintresse att lägga ökade kostnader på tidningar och tidskrifter som är opinionsbildande organ för våra religiösa, fackliga, idrottsliga och övriga ideellt arbetande organisationer.

I propositionen nr 162/1959 med förslag till förordning om allmän varus katt m. m. föreslog finansministern, att från plikten att erlægga allmän varuskatt borde undantagas »Allmänna nyhetstidningar så ock periodiskt utgivna medlemsblad, personaltidningar och liknande publikationer, dock endast i den mån dessa publikationer tillhandahållas utan avgift». I de till förslaget fogade anvisningarna anförde finansministern bl. a. att: »Undantaget för allmänna nyhetstidningar gäller sådana publikationer med nyhetsinnehåll, som normalt utkomma med minst tre nummer per vecka.» Därmed hade finansministern dragit en gräns mellan olika kategorier tidningar, varvid tidningar utkommande med två nummer per vecka och därunder skulle belastas med den allmänna varuskatten, under det alla övriga skulle gå fria från skatt. I motioner hemställdes bland annat att »alla tidningar av dagspresskaraktär så ock tidningar och tidskrifter, medlemsblad och personaltidningar med politiskt, religiöst, vetenskapligt och fackligt innehåll måtte undantas från varubeskattning».

Över propositionen och motionerna yttrade sig bevillningsutskottet, som i sitt betänkande nr 60/1959 hemställde om avslag på propositionen och därmed icke ansåg sig ha anledning yttra sig över de i anledning av propositionen väckta motionsförslagen. Riksdagen biföll emellertid den vid utskottsutlåtandet fogade reservationen, vari det bland annat heter:

»Utskottet finner för sin del de i motionerna och skrivelserna anförda synpunkterna rörande beskattningen av vissa tidningar och tidskrifter värda beaktande. Beträffande allmänna nyhetstidningar torde det, enligt vad utskottet funnit, vara möjligt att utan större skattetekniska olägenheter ernå en sådan utvidgning av det skattefria området som motionsvis för-

ordats. Till sin karaktär skiljer sig nämligen de i allmänhet lokalt eller provinsieellt betonade nyhetsorgan det här är fråga om väsentligen från den övriga veckopressen. På grund härav föreslår utskottet, att undantaget för allmänna nyhetstidningar utsträcker till sådana publikationer av dagspresskaraktär som utkommer med allenast ett eller två nummer i veckan. Utskottet har därvid utgått från att riksskattenämnden på grundval av nu antydda riktlinjer skall kunna meddela bindande förklaring om viss nyhetspublikation är skattepliktig eller ej.»

I anslutning härtill hemställde också utskottet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en utredning angående de skattetekniska förutsättningarna för att från allmän varuskatt undantaga även periodiska publikationer med politiskt, religiöst, vetenskapligt, fackligt eller annat ideellt syfte. Även härutinnan beslöt riksdagen i enlighet med utskottets hemställan.

Sedan frågan därefter varit föremål för utredning inom finansdepartementet föreslog finansministern i proposition nr 163/1960, att det skattefria tidskriftsområdet måtte utvidgas till att även omfatta sådana svenska och utländska publikationer, som väsentligen framstår som organ för sammanslutningar med huvudsakligt syfte att verka för religiösa, nykterhetsfrämjande eller politiska ändamål eller att företräda vanföra eller eljest arbetshindrade medlemmar.

Riksdagens bevillningsutskott tillstyrkte i sitt utlåtande nr 80/1960 vad som i propositionen föreslagits men föreslog därjämte i anledning av väckta motioner en utvidgning av skattefriheten att omfatta jämväl periodiska publikationer utgivna av idrottsliga respektive försvarsfrämjande sammanslutningar, och utskottet angav i anslutning härtill vilka organisationer som borde ifrågakomma. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Enligt vår mening har riksdagen därmed i princip uttalat att alla tidningar av dagspresskaraktär liksom också tidningar och tidskrifter, som väsentligen framstår som organ för sammanslutningar med huvudsakligt syfte att verka för religiösa, nykterhetsfrämjande, idrottsliga, försvarsfrämjande eller politiska ändamål eller att företräda vanföra eller eljest arbetshindrade medlemmar, icke bör i ett visst sammanhang belastas hårdare än »allmänna nyhetstidningar».

Kommunikationsministerns förslag i propositionen nr 90/1961 innebär emellertid att dylika tidningar och tidskrifter skall belastas hårdare i form av högre postavgifter. Vår bestämda uppfattning är att man även i fråga om postavgifterna bör tillämpa samma syn på dessa tidningars och tidskrifters uppgift och betydelse för opinionsbildningen som kommit till uttryck i riksdagens behandling av den allmänna varuskatten. Då det visat sig vara praktiskt möjligt att avskilja de tidningar som sålunda enligt riksdagens beslut befrias från skyldigheten att erlægga varuskatt, bör det också

vara möjligt att finna formerna för överförande av de här ovan uppräknade tidningarna till den kategori tidningar som har att erlägga postavgift enligt propositionens förslag beträffande tidningar med »Periodicitet minst 2 nr per vecka».

I anledning av det sålunda anförda får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 90 måtte besluta

att för tidningar av dagspresskaraktär, så ock alla tidningar och tidskrifter som väsentligen framstår som organ för sammanslutningar med huvudsakligt syfte att verka för religiösa, nykterhetsfrämjande, idrottsliga, försvarsfrämjande eller politiska ändamål eller att företräda vanföra eller eljest arbetshindrade medlemmar, icke skall uttagas högre postavgifter än vad som föreslagits för tidningar med en periodicitet av minst 2 nummer per vecka, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till här för erforderlig ändring i förslaget till postal tidningsförordning.

Stockholm den 6 april 1961

Torsten Andersson

Anton Larsson

Sten Åkesson

Hugo Oswald

Harald Pettersson

Axel Andersson

i Kvänum

Gärda Svenson

Ragnar Sveningsson